

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” T.F. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GLBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI. ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 T.F. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorități și Societăți lei 60
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 13 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

Miercuri 16 Februarie 1944

Anul 107

„Mitul dacic”

de V. Branisce

Interesante lucruri află omul când se informează cu asiduitate. Iată de pildă ce descoperire mi-a fost dat să fac răsfoind ziarul „Pester Lloyd” și urmărind substanțiala recenzie a d-lui Köpeczi despre Istoria Românilor a lui Ladislau Gáldi și Ladislau Makkai.

Nu vreau să amintesc acum teoria asupra originii balcanice a poporului român, susținută cu căldură de autorii numitei lucrări, rezervându-mi dreptul de a reveni asupra acestei chestiuni.

Descoperirea a fost însă o afirmație care m'a uluit. Curat ca în ghicitoarea românească: „Câmpul alb, oile negre, cin' le vede nu le crede, cin' le paște, le cunoaște”.

Eu am văzut-o și n'am crezut-o. [Să fie și cititori care s'o pască?]

Iată afirmația: „Membrii „Trias”-ului transilvan: Klein, Șincai și Maior au trăit în lumea spirituală a umanismului maghiar dela sfârșitul secolului al 18-lea, au primit dela învățații maghiari informațiile și datele lor și au clădit pe temelia acestora mitul dacic, conștiința istorică a poporului român”.

Va să zică conștiința noastră națională a fost deșteptată de umanismul maghiar. Scurt și cuprinzător!

Mă întreb însă cu nedumerire cum se face că opera cea mai reprezentativă a școlii ardelen, cronica lui Șincai, n'a putut să vadă lumina tiparului, condamnată fiind de cenzură „opus igne, auctor patibulo dignus”, dacă ea era un produs al faimosului „umanism maghiar”.

Oare, amintiții domni, susținători ai acestei teorii nu simt în sufletul lor străbătând vreo îndoială, amintindu-și de manifestări românești cu veacuri în urmă: de conștiința care a izbucnit spontan pe toate meleagurile locuite de Români, conștiința ce se găsește în slova înțeleptului Miron Costin, în vorba sfântosului Ureche, în predoslovia Mitropolitului Simion Ștefan, conștiința ce și-a găsit întruparea pe luciul spadei lui Mihai și se pierde în negură de vreme pe furcile dela Bobâlna?

Și influența culturii maghiare ne este demonstrată până în epoca contemporană. Un simplu citat:

„Totuși cultura maghiară nu încează să acționeze asupra românismului nici în acest timp, după cum ne-o atestă strălucit exemplul poetului român O. Goga”.
Mal este nevoie de comentarii?

TU ZICI...

de
Iulius Ilyes

„Faima noastră în străinătate a devenit alarmantă.

Trebue să ne dăm seama că atunci când noi invocăm trecutul milenar, străinătatea ne întâmpină cu un zâmbet de milă.

Care popor nu are o vechime de o mie de ani?

Și ce merit deosebit este în faptul acesta?

În Apus, numele de maghiar nu mai evocă imaginea unei națiuni ospitaliere, iubitoare de libertate, o națiune cavaleerescă, ci ea este confundată cu o adunătură care alcătuiește un popor corcit, însinuant, mincinos, lăș, volnic, lăudăros și incult.

În schimb, în conștiința națunilor din apus se pare că Românul este esențial mai cult și mai simpativ; Sârbul mai viteaz și mai poetic, iar Cehul mai stăruitor și mai demn de încredere.” (Din „Magyar csillag”, reprodus de noi după ziarul „Transilvania noastră”, din 13. II. 1944. Numai titlul ne aparține.)

„Invincibila armada” sau

Vifejie, 90% celofibră

de
Ion Colan

este cuprinsul unui gând ce n'a încăput în spațiul prea redus al gazetei noastre. Articolul acesta va apărea îndată ce spațiul etnic ne-o va permite.

„GAZETEI TRANSILVANIEI”

Intoarcere de pe front

Miroase a colivă...

Un deal lung, făiat la mijloc de drumul ăsta păcătos. Rușii trag de dincolo de Seit-Assan, iar cum ei sunt în vale și mămăliga dealului nu are nici măcar un mărcine pe ea, orice mișcare pe șosea se vede dela mare distanță.

Când ajungem subt creasta de după care putem fi văzuți, Munteanu își dă cu ideea:

— De-aci încolo îmi miroase a colivă!

Maiorul oprește batalionul, fiecare pe locul pe care se găsește.

— Noi să stăm aici până mult după apusul soarelui. Pe urmă pornim în formațiuni subțiri. Dacă se aruncă rachete luminoase cu parașută, toată lumea se culcă și nu mișcă.

Ideea maiorului a fost genială.

Stăm după creastă, înșirați pe mai mulți kilometri, pachet-pachet și ne fumăm în tihnă țigările, comentând presupusele ipoteze.

Un ploton de germani, tineri blonzi, descheiați la vestoane, în capul gol, cu casca atârnată de șold, trec veseli spre front. Privindu-i cum se duc, grămadă, avem impresia că vor servi de cobai pe creasta reparață. Ori nu le-a spus nimeni că dealul e cu buclul, ori sunt inconștienți.

— Scapă ăștia, scăpăm și noi; nu scapă, am mierlit-o! — trage concluzii finaliste căprarul Ioniță.

Cobaii noștri de nemți trec creasta. După vreo jumătate de oră o avalanșă de trăsnete se abat asupra șoselei și cum e spre seară vedem și flăcările exploziilor.

Din plotonul de germani încep să vie țârgile spre Novo-Pokrowka. Unuia o schijă ia retezat scăfărlia, cum ai tăia capul unui pepene cu cuțitul.

— Am mierlit-o! — mal zice căprarul Ioniță, de data asta ca după experiență făcută.

Carnet contemporan

Maica Smara

de Aurel Marin

La o vârstă patriarhală, s'a stins din viață, într-o casă modestă dela marginea Bucureștilor, una din femeile despre care s'a vorbit mult: Maica Smara.

Pentru lumea de azi acest nume nu mai spune nimic. La cei aproape nouăzeci de ani ai ei, ce-ar mai fi dorit?

Dar pentru generațiile de tineri ce s'au ridicat imediat după primul mare războiu, Smara a însemnat ceva.

Imi amintesc cu câtă dragoste am deschis somptuoasa pe-atunci ediție întâie din *Corbul cu pene de aur*. Basmul era scris limpede, cu căldură și autoarea lui luase loc, în inima mea, alături de alți povestitori, cu ale căror lungi povești mă luptam citindu-le și le citeam luptându-mă împreună cu eroii lor.

Maica Smara s'a născut în Târgo-viște, dintr-o familie înstărită și a fost nepoata directă a lui Grigore Alexandrescu.

Vieța ei e o pildă de luptă, de muncă pentru binele neamului și al patriei iar faptul că până la bătrânețe nu a părăsit slujba-i de instituitoare — deși atâtea alte situații mai bune au îmbiat-o — constituie încă un punct de cinste pentru dispărută.

E adevărat că pentru cei de astăzi versul ei e depășit.

Poeta cânta:

Ați plecat ca șoimi ageri de pe vărfuri de
Când furtuna e lăfă, cu dusmanii ochi să
S'arătați ce pot șoimării și de ce sunt ei
Când li se nesocotește: drepturi, lege și
(Vii-ților noștri ostași)

Și totuși, dacă armonia lor e de parte de a fi perfectă, ba chiar ne târăște la acorduri ce ne amintesc de Văcărești și de Conachi, nu e mai puțin adevărat că aceste versuri au ceva robust și ecoul lor a fost, fără îndoială, destul de puternic în inimile contemporanilor.

Interesant de observat că Mihail Eminescu a fost acela care a îndemnat-o pe tână Smaranda Gheorghiu să semneze Smara.

Oamenii sunt supuși timpului care, cu cât trece, cu atât coboară pe unii și înalță pe alții.

Maica Smara a fost o scriitoare a vremii sale, a fost o educatoare civică și e deajuns.

Unii scriitori malițioși au căutat sa-i întonece bătrânețea senină atunci când ea nu mai cerea, dela nimeni, nimic.

Mă gândesc cât de mulți au fost aceia care au avut o strângere de inimă la anunțarea morții ei.

De fapt nu știam, nici eu, dacă Maica Smara a murit ori mai trăiește.

Acum reamintirile revin cu putere... Cum va fi fost basmul *Corbul cu pene de aur*? Nu știu... Dar văd parcă, înainte, coperta mare a cărții pe care era desenat un corb poleit în aur, cu titlul scris în litere la fel poleite... și parcă mă văd, cu mâinile înfrigurate, răsfoind foile mari... și urmărind cu sfințenie slovele generoase...

Maică Smara, dormi liniștită!

Dintr'o arhivă secretă brașoveană

Statul polițist

de I. Bozdog

XXVII.

Lucian Bolcaș «cel mai nou martir valah».

Ce inimi nobile românești băteau în piepturile tineretului român dela sfârșitul veacului trecut și începutul celui al XX-lea și câtă căldură îi ținea legați de frații lor din *Vechiul Regat* și mai ales cât de strânse și dese erau comunicările între aceștia și membrii Ligii Culturale, am avut dese ocazii să vedem și până acum.

Poliția și jandarmeria erau în continuă neliniște, ori de câte ori sosea la Brașov vreun tânăr român, mai ales din aceia care dăduseră deja semne de nesupunere față de legile țării sau care luaseră parte într'un chip oarecare la mișcările iridentei române. Aceștia, chiar dacă nu puteau fi prinși în flagrant momentan, erau trecuți în lista de evidentă a urmăriților și n'a scăpat aproape niciunul nesancționat până la ziua umilirii definitive a călăului din 4 Aug. 1919, când trupele române au intrat triumfătoare în Budapesta.

Porecla de *trădător* o purtară toți până în ziua când prin faptele lor s'au împodobit cu *cununa martirilor* pentru cauza națională, fie ei personal, fie prin rudele lor cele mai apropiate.

Un atare condamnat a fost și *Lucian Bolcaș* cărula i s'a prevestit sfârșitul de către Unguri încă în anul 1899.

Și dacă la 3 Aprilie 1919 în odio-sul masacru săvârșit în chipul cel mai barbar față de *Dr. I. Ciordăș* n'a putut fi omorât *Lucian Bolcaș*, au supus torturilor sălbatice pe fratele său, tânărul avocat *Nic. Bolcaș* din Beiuș.

Dau în întregime aci ordinul No. 35 Res. din 16 Martie 1899 a prefectului din Brașov către căpitanul Poliției pentru urmărirea lui *Lucian Bolcaș*.

„In Nr. 72 din 13 l. c. din *Magyar Hirlap* se poate citi sub titlul *„Cel, mai nou martir valah”*, că *Lu-*

Organul „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român” a intrat cu acest număr în al 75-lea an al existenței sale, bătătorind cu sfârșitul acestui an, un drum de trei sferturi de veac.

De când cu sfărâmarea hotarelor românești, revista centrală a „Astrei” și-a regăsit rosturile ei firești de odinioară, făcând să răsune din nou, — cu mai multă tărie — „glasul de aramă al pătimirii noastre”, nepierzând însă

nicio clipă credința în izbânda mântuitoare.

Redactorul ei, d-l Ion Breazu, știe să-i imprime un ritm dinamic și s'o mențină la un nivel de înaltă spiritualitate.

*

Articolul de fond e închinat regretatului cărturar și om de acțiune pe teren național-cultural: Horia Teculescu. D-l prof. Ioan Lupaș apreciază „entuziasta activitate extrașcolară” și „preocupările istorice” ale fostului director dela liceul din Sighișoara. Mai ales prin monografia închinată marelui dascăl brașovean: Virgil Oaițiu, H. T. s'a dovedit și el un deschizător de drumuri, cartea sa putând să servească „ca model pentru orice monografie similară”. Zidurile școlii s'au dovedit prea strâmte, pentru vulcanicul suflet al lui Horia Teculescu, care s'a mistuit — stingându-se prea de timpuriu — pentru ca să-i lumineze pe Români, elevi sau adulți deopotrivă, după vechea formulă, concretizată de străbunii noștri — (formulă atât de potrivită pentru monumentul său din cetatea unde s'a sbuciumat) — „*Alis inserviendo consumer*”.

D-l Ștefan Manciușea ne desprinde din negura trecutului câteva crămpeie din *Fuga lui Timotei Cipariu în Țara Românească*, la 1849, dând la iveală și câteva interesante încercări poetice ale savantului filolog, care s'a dovedit un bun versificator, fiind înzestrat cu un suflet sensibil de poet, (ceea ce se poate constata — în altă ordine de idei — și din talmăcirile sale după unele capodopere ale literaturii poetice germane).

D-l Ion Berciu, directorul Muzeului Regional din Alba-Iulia, ne relatează amănunte interesante cu privire la *Noile săpături arheologice din Ardeal*, iar d-l P. N. Panaitescu ne face „prima expunere” asupra „*satului bătrânesc*”, precedată de o instructivă „lecție despre răboj și creștăturile de pe el”.

Socoteliile de pe răbojul satului nu puteau să fie decât cinstite, ele fiind rezultatul bune înțelegeri ce domnea pretutindeni în „*satul bătrânesc*”. Numai datorită acestor stări de lucruri se poate explica dănuirea acestui popor... „*Înconjurat de trei părți de Slavi și o parte de Unguri, lipsit de o putere centrală de stat, care să-l apere și totuși să dureze 16 veacuri, drept un popor de Români bine încheșat, așa cum îl vedem astăzi, spre marea mirare a acelor care nu l-au cunoscut trecutul*”.

Rânduri subtile despre *Mască și mișcare* (dedublarea omului — „în cel ascuns, al intențiilor nemărturisite și cel aparent, al condițiilor sociale”) semnează d-l I. Negoiteșcu. — Cronicile și însemnările sunt redactate de d-nii: Gh. Pavelescu, G. Istrate, Eugeniu Todoran, Teodor Onișor, Șt. Pascu, I. Breazu și N. Albu, luminând probleme importante de natură lingvistică, istorică și literară.

Viziunea neamului cu capul retezat pe la jumătatea frunții nu ne dă pace. Cine l-a pus să-și lege casca de sold? Că de-o avea pe cap, scăpa.

Imi mângâiu casca, artistic capitonată cu dimie, încă dela Caransebeș. De fapt n'o mângâiu, ci o îndes mai cu nădejde pe cap. Cu asemenea alintări se îndeletnicesc cam toți, doar că unii zic că-și potivesc curelele.

Sergentul Munteanu până aici tot el a dus casca maiorului. Acum îi e cerută, așa, fără importanță:

— Muntene, ia dă casca aia încoace, să văz cum imi vine.

Munteanu știe bine că nici casca n'a scăzut, nici capul maiorului nu s'a umflat între timp. Ne face cu ochiul, pungășește:

— Lăsați, domnule maior, că v'o duc eu; ce să vă osteniți dumneavoastră cu ea?

Mayorul nu se aștepta la atâta atenție și tocmai acum. Dar cum numai cu boneta „à la Franco” nu poate rămânea pe cap, mai în glumă, mai într'adins, dă ordin:

— Tu dă casca încoace și nu mai trâncăni...

Din felul cum și-o pune pe cap rezultă în mod sigur că n'are de gând să și o mai scoată până nu ne-om vedea în siguranță.

Casca pe cap dă tuturora o înfățișare marțială. În garnizoană n'o purtam decât la 10 Mai și la sărbători naționale, în gardă sau după vreun mort. Rece iarna, încinsă de căldură vară, casca devenea un instrument de tortură *acolo*.

Aici, dintr'odată, ne-a devenit dragă, S'a inserat.

— Gata, băieți! — zice maiorul.

Deși știm că nu ne pot auzi tularii ruși, călcăm ca bețivii când se întorc noaptea acasă și n'au niciun interes să-și deștepte soția. Grupuri-grupuri, cu distanțe între noi atât ca să putem păstra legătura de vedere în noaptea care are stele destule, înaintăm peste dealul blestemat.

Un iepure care, se vede, nu e la curent că pe-aici e războiu, dă să ne taie drumul.

— Semn rău, — zice maiorul, și fuge să-l abată. Dă cu bulgări după el, întinde brațele ca sperietorile din grâu, până ce bietul iepuraș, scârbit peste măsură, o ia la vale spre Seit-Assan, sat cum la trei kilometri dela poalele dealului. La vale iepurele aleargă prost din pricina picioarelor din spate mult mai lungi; cu cât foc o fi blestemând el în coboriș păcatoasele noastre superstiții.

— Bine că nu ne-a tăiat drumul,

— face maiorul — că să știți că o pățeam.

— De-o fi să fie, o pățim noi ori cu iepure, ori fără iepure. Chestia e să nu ne simtă turcaleții din vale, c'o facem de oaie, nu de iepure.

Rădem, cum fac clownii la circ, când acasă li-i copilul bolnav.

— O scurtă haltă! — dă ordin maiorul.

Ordinul trece din om în om. De fapt halta nu e dată c'am fi prea osteniți, ci fiindcă pe măsură ce ne apropiem de stația terminus, ni se cam taie picioarele.

Băieții profită, și care mai de care se dă mai la poiană, păstrând încă un sentiment de jenă, care, cu timpul, dispare aproape cu totul.

Când pornim, doi iepuri sar dintr'o groapă și ne taie drumul, înainte ca maiorul să mai poată interveni.

Mayorul s'a posomorit.

Spune-mi cu cine te-aduni...

de Dr. D. Chirculescu

Străinilor li se poate părea curios că la insultele ce ni se aduc, noi nu prea răspundem.

Așa, de pildă, unul din vecinii noștri nu cunoaște alt limbaj față de noi decât cuvântul „būdös”, însușit de toate straturile sociale dela ei, ori de câte ori este vorba de Români.

Cuvântul întrebuițat vine ca o mărturie a stadiului „înaintat” al „milenarei civilizații”...

Pentru a răspunde la fel, ar trebui ca echivalentul românesc al acestui cuvânt să fie în circulație și la noi, în toate straturile sociale.

Or, comparativ, „neînsemnata noastră civilizație latină” de circa două mișoare de ani a făcut ca acest cuvânt să fie oropsit în limba românească și să nu mai fie întrebuițat decât de pleava societății și de unii oacheși nomazi asiatici.

*

Depart de noi intenția de a vrea să înșirăm aici omagii la adresa poporului român; altul este motivul acestei întâlniri de constatare.

Este nevoie să arătăm că în baza aceleiași moșteniri a „micei noastre civilizații latine”, după părerea vecinului nostru mult în urmă față de „strălucita sa civilizație” spontanee și fără origini, noi ne supunem unor comanda-mente morale, în care trădările, lingușirile, minciunile, călcările de cuvânt, jefuirea celor aflați în grea cumpănă, ne apar ca degradări de cea mai joasă speță.

Așa se explică de ce ne aflăm în urmă față de beneficiile realizate de alții pe asemenea căi.

Asemenea căi ar contrazice etica noastră națională, fiindcă sunt în contrazicere cu normele morale ale fiecăruia din noi în parte.

În toată istoria noastră n'am fost legați nici de popoare și nici de oameni a căror ținută se inspira din trădare, minciună, lingușire sau jaf.

De aceea, în întreaga noastră istorie nu se găsește un singur caz în care neamul românesc, în vederea vreunui beneficiu teritorial sau altul, să fi făcut căldășie cu trădători, mincinoși sau jefuitori.

Nici n'a cumpărat pe vreunul din aceștia, nici cu femei, nici cu mine de aur și nici în vreun alt

fel, pentru a-și asigura beneficii proprii.

Acest lucru nu s'a întâmplat. Nu prin asemenea potlogării înțelege poporul român să se mențină în istorie.

Chiar dacă din vina vreunui guvernament imoral, prin absurd, un asemenea lucru totuși s'ar fi produs, el ar fi fost stigmatizat cu nețărmită revoltă și de cel din urmă rumân.

În special, în niciun caz, nimeni nu s'ar li găsit să facă, *urbi et orbi*, nici *ante*, nici *post mortem*, apologia mârșăviei comise a trădătorului cumpărat...

Fiecare Român ar fi găsit că o solidarizare a poporului nostru cu un trădător venal ar fi constituit cea mai rușinoasă pată pe obrazul nației, și chiar expresia de „būdös” însăși ne-ar fi apărut prea blândă pentru a caracteriza apologia unei asemenea infame căldășii.

DABOJUL LUI ION

Afâta ne mai lipsește!

Se zice că în planul de sistematizare al Brașovului, ar exista și preocuparea de a se reclădi una din porțile vechei cetăți, pe care nu noi, ci chiar urmașii celor care le zidiseră, au crezut de cuviință să le dărâme.

Apoi dacă e vorba de „idei”, am și eu una:

Ce-ar fi dacă am reface toate zidurile ce înconjoară cinstitul oraș al Brașovului, cu toate porțile lui, cu metereze, cu contraforturi, cu punerea în stare de funcțiune a Turnului Alb și Negru de pe Romuri?

Ce-ar fi dacă am reveni la vechile canale defundate, la pavajul din bolovani și la atâtea câte au fost și nu mai sunt?

Am impresia că numai astfel am putea reface acel „alte Heidelberg”, cu izul lui medieval, după care se prăpdesc Bucureștenii când vin să mănânce mititei „La Ursu”. Că, la urma urmei, deasupra porților s'ar putea improviza

și câte-o terasă cu umbrele furnizate de „Nivea” sau „Schmoll Pasta”, unde vara să se servească patricieni și halbe doritorilor de a respira „aer istoric”.

Un singur cusur are ideea mea: refăcând zidurile, Românii — Valahii adică — ar trebui să-și împacheteze calabalăcul, prezența lor între zidurile Cetății nefiind admisă de cinstiții păcălăbi ai Magistratului. Junii, la Paști, ar coborî iarăși numai până la poarta străzii Orfanilor, ar face stânga împrejur și-ar lua-o înapoi, pe Ulița Mare, „Între Chetrii”.

Dar ce-are aface!

Nimeni nu te poate face nație majoră, dacă tu te simți minoră și după ce ai satisfăcut serviciul militar.

Presă maghiară și executarea confelui Ciano

Kiss Ujság, 13 I. 1944. Persoana contelui Ciano este inconjurată de recunoștința și simpatia națiunii maghiare. Ne aducem aminte de trecut și ne închinăm în fața memoriei sale.

Pester Lloyd. El a fost unul din arbitrii dela Viena.

În amintirile noastre pe contele Ciano îl cunoaștem ca pe prietenul sincer al Ungariei, căruia Ungaria îi datorează multă recunoștință...

Ellenzék, 11 Ian 1944. În Belvedere din Viena în două rânduri chiar, s'a ridicat cu toată puterea pentru apărarea dreptății maghiare.

Post. Destinul i s'a împlinit, noi însă nu-l vom putea uita niciodată.

Ca Unguri nu ne putem tăgădui nicio clipă sincera noastră durere, indiferent ce fel de moarte i-a hărăzit soarta și indiferent care-i va fi fost păcatul politic pe care a trebuit să-l plătească.

Contribuțiuni la cunoașterea „țehiurilor” românești brașovene

În cadrul „Institutului pentru cercetări sociale și economice” de pe lângă „Academia Comercială Cluj-Brașov” a avut loc, în ziua de 11 Februarie c. comunicarea d-lui prof. Ion Colan, conducătorul „Gazetei Transilvaniei” despre breslele românești din Scheiu.

Mai mult decât o comunicare, d-l I. Colan a prezentat un studiu documentat asupra unei probleme rămășiță în întuneric până astăzi. Contribuțiunile privesc două „țehiuri” scheiene pe un parcurs de 100 de ani, 1756—1856, și sunt întemeiate pe descoperirea recentă a arhivei breslei croitorilor și pe două registre care au aparținut „țehiului” cojocarilor.

Cercetările d-lui I. Colan — epuizând acest material documen-

tar scris în chirilice, în l. germană și l. latină — formează un serios punct de plecare pentru cei ce se vor ocupa, în viitor, cu o monografie a breslelor românești brașovene. Este, de altfel, ceea ce a vrut și autorul. Studiind organizarea „țehiurilor”, cărora le-a servit de model cele săsești dela care a împrumutat, traducând, și titlaturile conducătorilor breslei, s'a arătat și lupta și piedecile puse de „privilegiați” în calea emancipării breslei croitorilor, asupra căreia s'a stăruit mai mult. Primul act datând dela 1756, o ordonanță a Magistratului, nu dovedește că „țehiul” n'a existat și mai înainte, deoarece chiar în el se vorbește despre „cinstita breslă a croitorilor” care în acel an cuprindea 12 meseriași. În strădania pentru câștigarea privilegiului, a exclusivității de a lucra haine românești și grecești, piedecile opuse de sași și de unguri n'au putut fi înfrânte nici chiar atunci când jalbele mergeau până la împăratul dela Viena. Un „*Suplex libellus sartorum valachorum Bolgarsegiensium*” dela 1818 are soarta celorlalte. Concu-rați de croitorii ce veneu din Valahia — revoluția dela 1821, cu mulțimea refugiaților veniți la Brașov, printre care și atâția croitori, are repercursiuni rele asupra acestei bresle — nesprîjiniți de Magistratul ce nu urmărea decât încasarea diferitelor taxe și impozite; concu-rați de croitorii necalificați dela sate, limitați în lucru la haine valahe și turcești care cu vremea dispar din circulație, bresla o duce din greutate în greutate până se înființează Camera Comercială.

Un amănunt important dă d-l prof. Colan în studiul d-sale, identificând pe proprietarul unui volum de manuscrise păstrat în secția de manuscrise a „Astrei” Brașov, și care cuprinde, între altele și o *Cronică a Slovenilor* dela 1797 a lui Gheorghe Brancovici, a 5-a copie care se cunoaște, în unul din membrii croitori ai țehiului sau a fiului acestuia: *Petru Ion Cojocarul*. Volumul de msse a aparținut lui *Petru sin Ion Cojocarul, la 1797.*

De asemenea este important și un proiect de jalbă către împărăție, scris de *George Albu*, secretarul — „scriitorul” — țehiului pe la 1792—1794, a cărui documentare în apărarea drepturilor Românilor se întemeiază pe *teoria continuității Românilor în Dacia.*

Studiul d-lui prof. I. Colan va apărea la un loc cu celelalte comunicări ale Institutului, încă anul acesta, astfel încât cercetătorii vor putea beneficia de rezultatul cercetărilor d-sale.

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim din subvenții.

Munteanu, radiofonistul, nu-și poate pune lacăt la gură:

— Ați văzut, domnule maior; doi, nu unul... Acu numai un popă să ne lasă'n cale și o femeie cu donițele goale..

— Ce, mă, crezi că ne e frică?

— Da de unde, domnule maior; ziceam și eu așa...

Norocul nostru e nenorocul celor ce aveau să ocupe poziție la Est de Seit-Assan. Rușii i-o fi văzut, i-o fi auzit, nu știm, dar s'a pornit dintr'odată un prăpăd de proiectile asupra satului și a împrejurimilor, că nouă, de sus, zorind pasul, ni s'a strâmbat capul spre stânga, tot privind exploziile de-acolo. Durduitul a ținut până am ajuns noi în capul satului Wladislawovca, unde ne aștepta un sergent și doi soldați să ne conducă prin întortocherile ulițelor cu case distruse, pe platoul adăposturilor.

Călăuzele, în loc să tacă din gură, ne informează că satul e bătut mereu, de nici nu știu bieții oameni pe unde să se mai ascundă.

Cu sufletele la gură, iușim pașii, făcându-ne la cruci pe subt ascuns, ca să scăpăm și de satul ăsta afurisit.

Ion Colan

Conferințele Extensunii Academice

Conferința d-lui prof. Eugen Demetrescu, secretar general al Ministerului de Finanțe, despre „*Geoeconomia Transilvaniei*” va avea loc duminică, 20 Februarie c., ora 11,30 în sala festivă a Camerei de Industrie și Comerț.

PAGINA MUNCITORULUI

muncă și lumină

Regăsire...

de M. Someșanu

De multă vreme nu mai fuseseam în biserică.

O seamă de îndatoriri care nu mă slăbesc nici duminică și — pe de-asupra — o delăsare spirituală din acelea care te fac să nu ai niciodată timp îndejuns, mă făcuseră să cred că mi-e peste putință să-mi mai rostuesc și cele câteva clipe câte trebuiesc unei rugăciuni.

„Nu am timp...” îmi spuneam eu, încercând să-mi adorm conștiința.

Și multă vreme a trecut astfel, sub mîncinoasa încredințare că îndatoririle mele practice depășesc dorința unei depline vieții sufletești.

În dreptul Bisericii, în timp ce păcurile de credincioși se strecurau tăcuți pe ușile învăluite cu mireasmă de tămâie, eu îmi grăbeam pașii, scorțindu-mi tot felul de treburile din acelea care nu pot fi amânate.

„Nu am timp, nu am timp...”

Dar într-o dimineață, senină și înmătășită ca o nădejde de copil, pe când eu însumi mă simțeam mai istovit și mai singur ca altădată, nu m'am mai putut mișca.

„Nu am timp, nu am timp...” încercau să mă îndemne vechile mele deprinderi.

Dar era atîta liniște în văzduhul dimineții aceleia și eu eram atît de singur!

M'am oprit în fața lespezilor dela intrare, pentru a mă dumeri asupra greutății ce-o simțeam pe înimă. Era un fel de tri-tețe caldă, o duloșie învăluitoare și înaltă cum nu mai cunoșcusem până atunci.

De-aș fi fost singur poate că aș fi plîns.

Toate înfrîngerile și toate tristețile care mi se învechiseră în inimă, prînseseră a se topi în boarea caldă a unui început de nădejde.

Am pătruns în Biserică fără niciun gând de indemn, de parcă aș fi fost absorbit de învălurile albastre care abureau la fiecare legănare a ușilor.

Înăuntru n'am mai putut vedea nimic.

Era un freamăt ușor, în care sunetele se împleteau cu dauritele podoabe ale iconostaselor, era un amestec de sunete și de

IN PRAGUL VREMII

de T. Frăsineanu

Dacă o fi adevărat că în fiecare rău e și-un pic de bine, apoi nici răul cel mare al zilelor de acum nu trebuie să scape socotelii acesteia.

Oricât de ciudat ni s'ar părea, războaiele au și ele rostul lor în devenirea lumii. Mustește pămîntul de sânge, în timp ce vechi așezări de mândrie omenească sunt șterse de pe fața pămîntului. Dar sub apăsare și jertfă, sufletul omenirii încolțește ca sămînța sub lîntoliul iernei.

Vremile omenești au și ele soroacele lor. Nimeni nu le cunoaște, dar ele așteaptă dincolo de vifornița clipelor și îndeplinirea lor nu are cine s'o întarzie.

Soroacele lumii răzbesc la vremea lor, istovind voințele oamenilor, aruncând trîmbele războiului peste dornicia lor de pace, sau presărînd florile păcii peste năvalnicele lor porniri.

Cine și-ar fi închipuit că dela harța mărunță care învăluisese un port din spre partea de miază-noapte a continentului — vă mai amin-

tiți de Danzig? — vom sfârși cu toții în această uriașă involburare care crește și se înăsprește necontenit...?

Dacă am încerca să scormonim după înțelesuri, căutându-le în țesătura de interese și abilități care poartă denumirea de *politică internațională*, dacă am despleti fuiorul tuturor discursurilor și al schimburilor diplomatice, dacă am izbuti să ne adunăm în minte toată povestea anilor din urmă, am rămîne la fel de îndepărtați de adevăr ca cel mai nepăsător și mai neprețuit dintre contemporanii noștri.

Căci adevărul care se cere împlinit și care stăpânește toate înțelesurile faptelor, adevărul care dinamizează pe om și îl face în stare de eforturi neobișnuite și de jertfă, adevărul cel care comandă vremile și oamenii, rămîne mereu ascuns dincolo de acestea.

Oamenii sunt obișnuți să caute înțelesuri în ograda întâmplărilor. De aceea se găsesc atîta *înțelepți* de nu mai prididești ascultându-i.

care mă așteptau și mă grăbii întrafară.

Dar în locul omului înșingurat și istovit, cu inima plină de înfrîngerii și tristeți învechite, o înțînă nouă veni să îndeplinească soarele dimineții aceleia.

Nu știu ce s'a întâmplat cu mine, dar de atunci iubesc dangătul clopotelor, îmi place mireasma de tămâie și de ceară, și găsesc multă cuprindere în vîlșul liturghiei.

Și duminică de duminică, după sdruncinul și risipiția zilelor de muncă, mă regăsesc la altar, mereu, în aceeași înaltă și limpede împăcare.

Toți știu câte ceva în felul lor, dar știința le este înșelătoare și zadarnică. Adevărul e mai tare și mai afund decât puterile lor.

În ultima vreme, după atîția ani de presupuneri și de scufundări în gol, *înțelepții* par a se fi istovit. Se vorbește și se presupune din ce în ce mai puțin.

E un semn bun acesta.

Oamenii încep să-și dea seama că adevărul așteaptă dincolo de înverșunarea faptelor. Că nimeni nu poartă vina greutăților de azi. Că războaiele se perindă cu epocile de pace constructivă sau cu cele de trîndavă și mucedă indestulare, așa cum se perindă stihiiile anului.

Și că ziua de acum, oricât de aspră și de vrăjmașă ne-ar fi, poartă în sine sămînța *binelui* de mîne.

Întru acesta trebuie să nădăjduim.

Atunci lupta noastră ne va părea desăvârșit îndreptățită, iar jertfele noastre mai luminate și mai pline de rod.

Pentru acel „mîne” de îndreptare și de adevăr, răsplătitor și drag, pentru acel „mîne” aducător de împăcare și cuprinzător de țară întreagă, să ne luminăm inima și să privim cu seninătate asupra clocotului care se iscă dincolo de vremea și de priceperea noastră.

Subt vifornița de-acum, bobul adevărului a și încolțit în brazda așteptărilor.

În cuminenția și în tăcerea noastră nădăjduitoare, primăvara își află soliile dintâi.

Și ea va fi aceeași, la fel de luminată și de caldă, pe tot cuprinsul țării, din creștetul Maramurășului până la limanurile mării.

Universitatea liberă
muncitorească

„Românii

de pretutindeni”

Conferința d-nei prof.
Valeria Căliman

Înaintea unui public muncitoresc, în care tineretul deținea o înfrîngătoare majoritate, d-na Valeria Căliman a vorbit, duminică 6 Febr., a. c. orele 11^{1/2}, despre „Românii de pretutindeni”.

Liniștea și senina încredere care au domnit în tot timpul conferinței, cuminența școlarăscă a tineretului care a venit să asculte cuvîntul „profesoarei”, precum și a ucenicilor de toate branșele, care au venit să vadă pe frații lor din program, neobișnuită atenție a unei săli muncitorești mult prea încărcate, toate acestea mărturisesc despre puterea de cuvînt a conferințelor.

Vorbind despre unitatea teritorială și spirituală a Românilor de pretutindeni, d-na prof. Val. Căliman zăbovește asupra nedreptelor hotare din spre miazănoapte, asupra nedreptății celei mari, care stă ca un zăbranic pe fruntea mult încercatului nostru neam.

Românii de pretutindeni sunt prea vechi pe pămînturile lor, sunt prea mîndri și prea pătrunși de dreptatea nădejilor lor, pentru ca adevărul să le mai poată întoarce multă vreme, fața.

În urlașa zavistie a veacului, străjuitorii din totdeauna ai fruntarilor europene nu trebuie să uite că ei înșiși se găsesc în zodia nedreptății și că stihiiile păcii vor trebui să privească și asupra aleanurilor lor.

După conferința d-nei prof. Valeria Căliman, ucenicii și ucenicile din făurirea noastră cetate, au prezentat un program de recitări, muzică și dansuri naționale.

Serbarea a luat sfârșit cu sceneta de războiu „Vă ordon treceți Prutul...”, interpretată de înimoși învățacei ai căminului de ucenici „Regele Ferdinand I”

TEATRUL MUNCITORESC

de T. M. Welther

Printre celelalte realizări merite să deschidă muncitorilor calea unei depline vieții spirituale, făcându-l părtași la toate bucuriile artei, ne vom opri astăzi asupra teatrului și a conservatorului muncitoresc.

De sigur că inima omenească mai cunoaște și alte poteci care duc în sus, spre culmile de înprospătare spirituală. Pîimbările în grup, care desăvârșesc simțămîntul de camaraderie, prilejul în același timp, și o minunată înviorare fizică, muzica — mai ales sub forma ansamblurilor corale — care ne în-

frățește sub zodia înaltă a armoniei; audierea prelegerilor care se rostesc anume pentru nivelul nostru intelectual de către cel mai de seamă cărturar din apropiere; și — mai puternică decât toate acestea — citirea bunelor cărți, în mijlocul cărora timpul nu este niciodată pierdut.

După cum vedem, muncitorul împrietenit cu frumoasele îndeletniciri ale artei și ale luminoaselor cunoașteri din cărți sau din prelegeri, are unde-și potoli insetarea lui spirituală.

Noi vom poposi astăzi

numai asupra exercițiului, deopotrivă de plăcut și de instructiv, al teatrului. Ispita lui pare a fi mai puternică decât a celorlalte îndeletniciri spirituale, satisfacția pe care ne-o aduce pare a fi mai limpede și mai grabnică; și-apoi, teatrul ne ridică la lumina rampelor, unde se aflîntesc privirile unei săli în treگی și unde ropotesc aplauze.

De aceea, teatrul rămîne ca un fel de cunună deasupra tuturor celorlalte activități. Tineretul, în deosebi, iubește mult lumina care te transfigurează și face din tine un mic idol pentru sufletul colectiv al sălii.

Nu trebuie, așa dar, să ne mai mire preferința pe care muncitorii noștri o arată manifestațiilor teatrale. Lor le place

deopotrivă să primească aplauzele camarazilor și ale prietenilor, precum le place să primească și să aplaude, la rîndul lor, pe alții.

Și este foarte frumos așa.

Dar ca în toate înimoasele porniri ale tineretului, dornicia de teatru a muncitorilor noștri aduce cu ea o seamă de păcate mici dar destul de primejdioase dacă nu încercăm a le tămădui din vreme.

Cînd s'a înființat înființarea teatrelor muncitorești, nimeni nu s'a gîdit să smulgă pe muncitor dela mistuna lui constructivă în cuprinderea muncii.

Așa ceva nu trebuie să se petreacă nici măcar în ascunzîșul cugetului. Teatrul, ca toate celelalte îndeletniciri frumoase, nu

trebuie să ne îndepărteze nici o clipă de inima camarazilor noștri și de rostul nostru cel muncitoresc.

Să nu ne lăsăm ispitiți în așa măsură încît să ajungem a privi de sus în spre cel care ne sunt frați întru strădania noastră zilnică. Căci oricât de frumoase lucruri am ajunge în stare să înfăptuim, cel mai frumos dintre ele rămîne tot meșteșugul nostru cel făuriresc.

Iar dacă am ajuns să deprindem și alte măiestrii, bune pentru sufletul nostru omenească, așa cum este lectura, muzica și — cu deosebire — teatrul, să ne ferim a face din acestea prilej de mîndrie și de înstrăinare din mijlocul alor noștri.

Ci dimpotrivă, să aducem dă-

Parchetul Tribunalului Braşov

Cererea înregistrată sub Nr. 1739/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnatul Naghi Terezia născ. Tunaş, refugiată din comuna Satu Mare, jud. Satu Mare, domiciliată în Braşov, Str. Bucureştilor Nr. 5, vă rog să binevoiţi a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de naştere fiind născută în comuna Junji jud. Satu Mare, la data de 9 Aprilie 1884, de religie gr. cat. din părinţii Tunaş Dumitru şi Estera Tunaş născ. Benţea, de religie gr. cat., căsătorii legitime.

Propun martori pe: Ceaba Ştefan, Braşov Braşov Str. Roşilor Nr. 19 şi Ceaba Terezia Braşov, Str. Roşilor Nr. 19.

Cu stimă:

Naghi Terezia născ. Tunaş

Nr. 1739/1944

10 Februarie 1944.

Noi, Primul-Procuror al Tribunalului Braşov,

în conformitate cu dispoziţiile art. III din Decretul-Lege Nr. 4062/940, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaţilor, din 14 Decembrie 1940, invităm autorităţile şi persoanele care deţin extrasul sau alte înscrisuri referitoare la actul a cărui reconstituire se cere prin petiţiunea de mai sus, să le depună de urgenţă la acest Parchet.

Prim-Procuror

A. Matei

Secretar

A. Vâlceanu

Primăria comunei Măleşu
Judeţul Braşov

Parchetul Tribunalului Braşov

Cererea înregistrată la Nr. 1786/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnata Gardea Floarea, născută în anul 1922 luna Ianuarie ziua 6, în comuna Racăş jud. Sălaj, din părinţii Gordea Gavrilă şi Veronica Gordea căsătorii legitime, domiciliată în Braşov Str. Bisericii Române No. 86, servitoare, ortodoxă, cu onoare vă rog să binevoiţi a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de naştere.

Propun martori pe: Pintea Veronica, din Braşov, Str. Nic. Filipescu Nr. 41 a) şi Souca Ostina, Braşov, Str. Lungă No. 17.

Cu stimă

Gordea Floarea

Nr. 1786

11 Februarie 1944.

Noi, Primul Procuror al Tribunalului Braşov,

în conformitate cu dispoziţiile art. III din Decretul Lege Nr. 4062/940 referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaţilor din 14 Decembrie 1940, invităm autorităţile şi persoanele care deţin extrasul sau alte înscrisuri referitoare la actul a cărui reconstituire se cere prin petiţiunea de mai sus, să le depună la acest Parchet.

Prim Procuror,

A. Pinţea

Secretar

A. Vâlceanu

Regia Publică Comercială a Intreprinderilor Municipiului Braşov

No. 376/1944.

Serv. Financiar.

Publicaţie

Regia Publică Comercială a Intreprinderilor Municipiului Braşov, aduce la cunoştinţă tuturor proprietarilor de imobile că începând cu 1 Ianuarie 1944, taxele pentru serviciile prestate au suferit următoarele majorări:

a) 10% taxele de apă şi canal.

b) 40% taxele pentru ridicatul gunolului menajer şi măturatul străzilor, conform aprobării Ministerului Afacerilor Interne No. 507 din 14 Decembrie 1943.

Braşov, 12 Februarie 1944.

Direcţiunea

Corector

caută „GAZETA TRANSILVANIEI”. Condiţiuni: cel puţin bacalaureat şi să cunoască perfect ortografia stabilită de „Academia Română”. Doritorii pot afla restul condiţiunilor la redacţie, B-dul Regele Ferdinand nr. 12.

Parchetul Tribunalului Braşov

Cerere înregistrată la Nr. 1567/1944

Domnule Prim-Procuror,

Subsemnatul Bojea Isidor, refugiat din Comuna Tranş Jud. Sălaj, domiciliat în comuna Hălhtu jud. Braşov, cu onoare vă rog să binevoiţi a dispune îndeplinirea formelor legale pentru reconstituirea extrasului meu de naştere, fiind născut în comuna Tranş, jud. Sălaj, la data de 18 Octombrie 1920, de religie gr. cat., fiu natural al femeii Bojea Maria, de religie gr. cat.

Propun martori pe: Chiş Ion, din Braşov, Str. Făgăraşului 116 şi Gavrilă Hotea, Braşov Str. Oltului No. 8.

Cu stimă

Bojea Isidora

Nr. 1567

9 Februarie 1944.

Noi, Primul-Procuror al Tribunalului Braşov,

în conformitate cu dispoziţiile art. III din Decretul Lege Nr. 4062/1940, referitor la reconstituirea actelor de stare civilă ale refugiaţilor, din 14 Decembrie 1940, invităm autorităţile şi persoanele care deţin extrasul sau alte acte ori înscrisuri referitoare la actul a cărui reconstituire se cere prin petiţiunea de mai sus, să le depună de urgenţă la acest Parchet.

Prim-Procuror

I. Mihăileanu

Secretar

A. Vâlceanu

Tipografia „Astra” Braşov

caută

ucenici români**Ciclul comunicărilor Institutului de Cercetări Economice şi Sociale**

de pe lângă Academia Comercială Cluj-Braşov în sesiunea 1943/1944.

18. II. 1944 Prof. Pavel Roşca: „Actualitatea ideilor sociale ale lui Platon”.

25. II. 1944 Prof. Iosif Gârbacea „Bilanţul unlc”.

3. III. 1944 Prof. Dr. D. Voina: „Reflexul mobilităţii bilanţului în contabilitate”.

10. III. 1944 Conf. I. Tarţa: „Organizarea şi raţionalizare în întreprinderi”.

17. III. 1944 Conf. Aug. Tătaru: „Problema valorii în ştiinţa economică”.

24. III. 1944 Prof. Victor Jinga: „Problema spaţiului în economia politică”.

31. III. 1944 Prof. Eugen Demetrescu: „Problema echilibrului monetar în teoria economiei pure”.

7. IV. 1944 Prof. Laurean Someşan: „Valoarea zonelor de contact în economia umană”.

În continuare se vor face comunicări până la 1 Iulie 1944.

Domnii membri ai Institutului care doresc să facă comunicări dela 28 Aprilie până la 1 Iulie a. c., sunt rugaţi să înştiinţeze, din vreme, Secretarul Institutului.

Se atrage atenţiunea că dezvoltarea comunicărilor are loc *vinerea, la orele 18, 1/4 precis, la sediul Institutului din Str. N. Iorga 26.***Vase de cositor**

farfurii, castroane, căni — înflorate — cumpără Muzeul „Astrei”-Braşov. De asemenea şi orice obiect vechiu din industria casnică braşovenească (scheiană în deosebi).

TIPOGRAFIA**„ASTRA”****Execută orice tipăritură sau lucrare de legătorie**

Telefon 1102

Aveţi încredere într-o întreprindere curat românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA”)

noastre virtuţi până deasupra pupitrelor şi a maşinilor noastre de lucru, să ne împresionăm înima cu mireasma lor născută şi să facem din ele pozoaba muncii noastre.

Să nu facem din frumoasele noastre virtuţi artistice prilej de înstrăinare şi dispreţ, ci să le împletim cunună pe fruntea noastră de făurari. Căci munca nu cunoaşte o mai înaltă şi mai înflăcătoare răsplătire decât rodul duhovnicescului nostru îndemnat înspre luminaşurile artei.

Pentru prestigiul întregel noastrei categorii muncitoreşti, pentru deplina cinstită a neamului, să nu ne lăsăm înstrăinaţi de către propriile noastre virtuţi spirituale.

Ci să le dăruim muncii, pentru a arăta tuturor celor ce priveşc înspre noi că muncitorul român ştie să preţuiască trudnicia lui zilnică, aducându-i pozoaba sufletului său întreg.

Universitatea liberă muncitorească**Asistenţa Socială
Conferinţa d-lui C-dor
Alex. Vodă**

Înainte de un public muncitoresc deopotrivă de numeros şi de disciplinat, d-l c-dor Alex. Vodă, inspector M. L. al regiunii Braşov, a vorbit duminică 13 Februarie, despre „Asistenţa Socială”.

Folosindu-se de un grafic cuprinzător a toate compartimentele problemei, conferenţiarul poposeşte asupra fiecăruia dintre ele, limpezindu-i înţelesul. Muncitorii au putut asculta, astfel, o adevărată lecţie asupra tuturor problemelor care-i preocupă.

În cuvântul său d-l c-dor Alex. Vodă stăruie, cu deosebire, asupra ajutorului reciproc. „Nimeni nu ne va putea ajuta desăvârşit, spune în esenţă domnia sa, atâta vreme cât noi înşine vom întoarce spatele la nevoile aproapei noastre”. Statul nu poate întinde mâna decât celor care, ei înşişi, se sprijinesc şi se ajută între ei. Sunt multe aşezăminte de stat care caută spre nevoile muncitorilor. Să ne folosim de ele din plin, căci acesta este rostul lor. Mai ales în ceea ce priveşte sănătatea noastră, statul ne pune la în-

demână cele mai desăvârşite mijloace şi medicii cei mai desăvârşiţi. Să nu ne ferim a le cere ajutorul, oricare ar fi răul de care suferim.

Să nu ne ascundem suferinţa, căci ascunzându-o, ea va creşte şi ne va năruia. Pretutindeni, în toate domeniile vieţii, statul ne întinde ajutorul său. Dar pentru a face să rodească strădaniile acestea, noi înşine trebuie să ne deprindem a ne ajuta unii pe alţii şi a ne asigura propria noastră viaţă, creându-ne rezerve şi fonduri de ajutorare reciprocă.

În felul acesta, îngrijirile statului vor câştiga în putere, căci mai uşor este să ajuti pe cei care ştiu ei înşişi să preţuiască ajutorul şi sunt gata să se ajute între ei.

După conferinţa d-lui c-dor Alex. Vodă, a urmat şezătoarea artistică a secţiei M. L. Metrom,

care ne-a arătat încă odată cât de frumoase bucurii se pot înfăptui în cuprinderea artei populare.

„Căluşerii” tineretului dela Metrom ne vor stăruia multă vreme în minte. Tot astfel, „Ţarina” şi „Sârba dela Giurgiu”.

Menţionăm, în acelaşi timp, frumoasa prezentare a corului secţiei, care numără mai mult de două sute de participanţi. D-l locot. V. Perieţeanu dirijează cel mai numeros şi mai bine instruit dintre corurile muncitorilor braşoveni.

Un lucru pe care nu l-am fi crezut până acum, este că şi ucenicii ştiu să prezinte lucruri dintre cele mai frumoase. „Ucenicii inventatori”, scenetă de d-l prof. A. Goia, ne-a arătat că învăţăceii noştri sunt mai în stare de cum îi socoteam noi.

D-l Spudera Ion cântă, la „fierăstrău”, câteva duioase româneşti bătrâneşti.

Informațiuni

Abonamente de sprijin

Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, București	Lei 10.000
Dr. Dumitru Găldău, medic, Brașov	1000
Protopop Petru Marșicu, Chișineu-Criș	1000
Inginer Ion Floașiu, Câmpia Turzii	1000
Dr. Ilarie Holom, Dumbrăveni	1000
Colonel Mihai Coliban, Brașov	900
Bartolomeiu Cotinghi, Zărnești	500

*

Sărbătorirea unui cărturar ardelean

Duminecă, 6 Februarie c., în sala festivă a liceului „Gh. Lazăr” din Sibiu, foști studenți ai profesorului ION LUPAȘ și-au îndeplinit o datorie pornită dintr'o intimă necesitate sufletească, sărbătorindu-și dascălul!

E un semn bun când elevii nu uită de învățătorii lor. Numai astfel dispar sau se atenuează infructuoasele lupte dintre generații.

*

Dela Universitatea liberă muncitorească

Duminecă, 20 Februarie 1944, va vorbi în cadrul Universității libere muncitorești d-l C-dor Av. Alex. Demetrescu, directorul Revistei „Aripi Românești”, despre: „Sburătorii României”.

Programul artistic va fi executat de Uzinele „D. Voina” Brașov.

*

Înștiințare

Ministerul Apărării Naționale a înființat o școală specială de învățământ muzical intitulată „Institutul Militar Muzical, cu sediul la București.

În acest institut se primesc tineri cu cel puțin 4 clase primare, cu aptitudini muzicale și de origine etnică română.

Elevii sunt admiși în școală ca bursieri.

Informații se pot lua dela Inspectoratul P.P. al Municipiului Brașov în zilele de lucru între orele 8-12 și 16-19.

*

Biblioteca „Astrei” Brașov

este deschisă în fiecare zi de lucru, între orele 9-12 și 15-19. O sală de lectură bine întreținută, cu 40 de locuri, stă la dispoziția cititorilor. Secția de împrumut funcționează și ea.

Citiți și răspândiți

„Gazeta Transilvaniei”

Cronica Războiului

Frontul diplomatic

Poziția Finlandei

formează azi obiectul discuțiilor politice la ordinea zilei. Și aceasta, în urma notei ultimative trimise de către guvernul Statelor Unite, care coincide cu deslănțuirea bombardamentelor masive ale Sovietelor asupra orașelor finlandeze. Reiese clar că ne aflăm în fața unei accentuări a presiunilor făcute de aliați, spre a obține capitularea Finlandei. Rămâne de văzut dacă aliații au reușit să-și calculeze cum se cuvine temperatura opiniei publice finlandeze, pentru ca astfel să obțină mult dorita scoatere din războiu a statului nordic. În general, opinia publică finlandeză, după cum se poate constata din articolele de presă, este neplăcut impresionantă de intervenția Americanilor care treceau aici drept protectori ai Finlandei, al cărei eroism a fost subliniat din plin la Washington, cu ocazia războiului dus împotriva Rușilor, în anul 1939.

Comentarii elvețiene

aduc oarecare clarificări în această chestiune. Astfel, corespondentul din Londra al ziarului „Neue Züricher Zeitung” afirmă că cercurile competente engleze păstrează tăcere cu privire la criza din Finlanda, poate și pentru a nu da impresia unui amestec într'o chestiune care nu privește decât Rusia Sovietică, mai ales în faza actuală a războiului. În același timp ziarul „Der Bund” din Berna constată că Statele Unite, în loc să intervină în favoarea Finlandei, intervin din contră pe lângă guvernul din Helsinki, spre a-l face atent asupra primejdiei continuării războiului.

Dar și statele neutre

sunt ținute sub presiune de către diplomația aliaților, așa cum s'a putut înregistra în ultima săptămână, atât în Spania, cât și în Turcia și Suedia. De fiecare dată însă încercările aliate au fost puse la punct, toate aceste state afirmând odată mai mult dorința lor de a rămâne stabile pe terenul stricte neutralității.

Problema poloneză

la rândul ei, deși trebuia să iasă din discuțiuni, după cum și-au exprimat dorința atât Polonezii emigranți cât și cercurile anglo-americane, continuă totuși să rețină coloanele gazetelor și să turbure cabinetele diplomatice.

Astfel, redactorul diplomatic al agenției elvețiene dă unele amănunte în legătură cu schimbul de scrisori dintre Stalin și Churchill, referitor la această problemă. Deși nu s'a făcut o comunicare oficială — spune acest redactor diplomatic — se poate presupune că o condiție a răspunsului lui Stalin către Churchill a fost acceptarea liniei Curzon ca punct de plecare pentru graniță, cu mari

concesiuni făcute Poloniei spre Vest. Pe urmă Stalin ar fi criticat foarte aspru unele măsuri ale guvernului emigrant dela Londra, arătând în același timp că nu acceptă să negocieze cu acest guvern, pentru problemele teritoriale pe care Rusia Sovietică le socotește ca de drept făcând parte din domeniul său, deoarece chiar lordul Curzon le considerase mai de mult ca făcând parte din Rusia. În cercurile britanice circulă părerea că, „a venit vremea ca guvernul polonez să reînceapă noi demersuri, mai pozitive”.

Rușii atacă guvernul polonez emigrant

cu mai multă îndârjire decât până acum. Acest lucru reiese dintr'un articol publicat în „Pravda” unde guvernul emigranților este ivinuit de „uneltiri dușmănoase, camufla-te sub cuvinte false de amiciție” și în același timp se afirmă că, guvernul polonez dela Londra a pierdut orice simț al realității, trăind într'o lume misterioasă și distrugând orice legătură între el și poporul polonez”.

Corespondentul britanic din Moscova este de părere că articolul menționat este crainicul unei noi schimbări de atitudine a guvernului sovietic față de problema poloneză.

Opinia cercurilor polone din Turcia

redată printr'o telegramă particulară. Aceste cercuri, sunt descurajate de atitudinea aliaților față de divergențele polono-sovietice, afirmând că au fost trădați Rușilor, cu cinism și sânge rece. O personalitate din aceste cercuri poloneze emigrante ar fi exclamat: „Dacă am fi știut unde ajungem, evitam războiul cu Germania”.

D-l Cordell Hull a plecat

într'un lung concediu. Aceasta e știrea pe care ne-o transmit ultimele telegrame externe și ea merită să fie reținută. Lămuririle date acestei hotărâri spontane a secretarului de stat american ar fi divergența de opinii cu unii membri ai guvernului. E totuși un concediu venit la vreme, într'un moment când opinia Statelor Unite este angajată în jurul unor probleme de importanță.

Italia fascistă pășeste la reforme

importante anunțate de Duce. Întreprinderile de însemnătate națională vor fi socializate și s'a stabilit participarea la câștiguri a personalului, participare care merge până la 30 procente. În același timp a fost detaliată reforma fundamentală a dreptului comercial, stabilindu-se gradul de responsabilitate personală a șefului întreprinderii în ce privește producția, respectarea directivelor sociale și directivelor generale ale statului. Legea intră în vigoare la o dată ce va fi fixată de către Duce și probabil în cursul săptămânii viitoare.

Desfilințarea titurilor și decorațiilor

create de fostul regim regalist a devenit deasemeni fapt împlinit în republica

de **Mardare Mateescu**

fascistă. Acest lucru a fost anunțat printr'un decret oficial. În felul acesta, toate distincțiunile vechiului regim au căzut, iar republica fascistă italiană va crea alte titluri ordine și distincțiuni, care vor fi conferite pentru meritele dobândite în slujba statului sau a științei.

Situația pe fronturi

Pe frontul din răsărit

fără a se înregistra operațiuni decisive, de o parte sau de alta a combatanților, au loc ciocniri foarte violente, în urma cărora sovieticii au pierderi enorme. Sunt înregistrate unele câștiguri de teren din partea sovieticilor, precum și crearea unor capete de pod fără mare însemnătate.

Lupte importante au loc în sectorul Vitebsc, importantă fortăreață asupra căreia presiunea rusă se desfășoară de luni de zile. Aci, forțele germane rezistă cu mult eroism, apărând drumul care se deschide spre Lituania. Încercările violente de străpungere ale sovieticilor n'au avut efect.

Tot astfel, mai la Nord, în regiunea dintre Nevel și Golful Finic, presiunea inamicului crește foarte mult. Au fost respinse atacuri violente și s'au deslănțuit contra-atacuri din partea trupelor germane.

În regiunea de sud, la Sud-Vest de Cernăuți și Sud-Vest de Jaskir, sunt înregistrate noi succese germane. Tot astfel în sectorul dela Sud-Est de Crivrog.

Alte lupte violente sunt înregistrate la Vest de Nicopol, unde capetele de pod realizate de sovietici sunt violent presate de germani.

În sectorul Narva din regiunea Leningrad luptele continuă cu toată îndârjirea, fără a se înregistra vreun progres rusesc.

Pe frontul din Italia

sunt înregistrate numai încercări de prundere engleze, care au fost însoțite prompt reprimare de forțele germane.

Din Gibraltar

se anunță trecerea unui alt mare convoiu în apele Mediteranei. Este vorba de vase de transport și vase petroliere.

Trupe sovietice în Italia

aceasta ar fi ultima senzație a campaniei din Sudul peninsulei. După comentariul unui ziar sârb, este vorba de nouă încercare sovietică de a-și extinde inițiativa și în sectorul mediteranean. Se insistă mai ales asupra faptului că ar fi vorba de trimiterea de instructori și ofițeri sovietici pentru instruirea diviziilor ce s'ar forma din comuniști italieni. În felul acesta s'ar câștiga prestigiul pentru Ruși în zona Mării Mediterane.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1515

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astrei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200